

Maranatha Mare

december 2021 / januari 2022

Jaargang 48 No 11

Kerstfeest

Het draait niet om de kerstboom
met de ballen en de piek
de lichtjes en de strikken om
de glanzende cadeautjes
voor het knapperende haardvuur;
een warmte, die je hart niet raakt.

Het gaat niet om de tafel
gedekt met fijn wit linnen
het keurige servies gevuld
met geurige gerechten
en volle rode wijnen;
het water dat je in de mond loopt.

Het draait niet om de vlokken
fijn wit sneeuw, die uit de lucht
neerdwarrelen op aarde
en de wereld schilderachtig
een andere kleur geven;
al is het maar voor één dag.

't Gaat om Jezus komst op aarde,
heel eenvoudig, in een stal,
Zoon van God, Immanuel.
De Redder die je zoekt
en je bevrijdt van het water
dat je tot de lippen staat.

Hij kleurt je leven met Zijn bloed
veel witter nog dan sneeuw
niet voor één dag, maar eeuwig
Kerstfeest;
Het draait om Hem
het gaat Hem om jou.

@irmamoekestorm
<https://www.knipoog.nu/kerstfeest/>

Om “nee” te sê en “nee” te respekteer

geskryf deur Dr Tanya van Wyk (Universiteit van Pretoria/Nederlandssprekende Gemeente)

“Ja-nee”. Tydens ’n onlangse uitstappie na die Leeu- en Safaripark in Hartbeespoort, probeer ek en ’n paar Suid-Afrikaanse vriende die omvang van “ja-nee” (ons Afrikaanse uitdrukking as reaksie op byna enige iets) vir een van my Duitse navorsingsgenote verduidelik. Sy is by ons Fakulteit vir drie maande se empiriese navorsing oor die impak van klimaatsverandering in geloofsgemeenskappe in Suider-Afrika en wil Afrikaans leer.

Ons is drie Afrikaanssprekendes in die motor dié dag en die gesprek begin omdat een van ons opgemerk het, “ja-nee, hier gaan ons lank wag om in te kom”, toe ons by die leekamp wil ingaan om te sien hoe die leeus gevoer word. Dadelik val dit die Duitser op en sy wil weet: Is dit “yes-no”? En haar vraag: Wat beteken dit? Iets is tog “ja” of “nee”. Tegnies gesproke is sy reg, merk die res van ons op, maar ons beklemtoon dat dit nie eintlik in Engels só direk vertaal kan word nie. En daarmee begin ons prettige en taamlik ontoereikende poging om te verduidelik hoe ons dit in ons voertaal gebruik. Ek probeer eerste: “Ja-nee” kan as ’n bevestiging gebruik word of om iets te beklemtoon. Die ander vriendin las by: Dit word soms met ’n sug uitgespreek, met so ’n effense moedeloosheid. Soms, sê die ander vriendin, bedoel ’n mens eintlik net “ja” as “ja-nee” gebruik word. Ek weet nie of ons dit reg verduidelik het nie, want ons Duitse gas was taamlik deurmekaar en het daarna nog nooit die uitdrukking self as ’n respons gebruik nie, terwyl sy die hele tyd haar “ja’s” en “nee’s” in Afrikaans wel oefen. Die prettigheid van die gesprek het daarin gelê dat ons probeer verduidelik het hoe “ja” en “nee” saam “ja” óf “nee” kan aandui (instemming of verskil). Taal is mos maar dinamies en dikwels ietwat eksentriek.

Tydens ’n latere stil oomblik in die motor, terwyl ons na die sebras kyk, is ons elkeen met ons eie denke besig, en my gedagtes haak vas by die “ja” en die “nee”. Dit haak daar vas omdat ek twee dae tevore doelbewus besluit het om die uitstappie mee te maak terwyl “die merkwerk, die 112de verslag, skripsies, tesse, artikels, en e-posse

wat oornag kleintjies kry, en, en, en” ophoop – soos Anastasia de Vries onlangs in die *Vrye Weekblad* opmerk in haar versugting na ’n tyd toe ’n mens se tyd jǒú tyd was. Ek het besluit om die uitstappie mee te maak enersyds uit protes teen ’n 14/15-uur-per-dag-7-dae-’n-week-werkpatroon wat besig is om algaande in my lewe pos te vat. Andersyds het ek die besluit geneem vir ’n (hopelik) meer positiewe rede (nie as teenreaksie nie), en dit was bloot die vooruitsig om ’n stukkie van ons pragtige dierelewe hier in Suid-Afrika te kan geniet.

Ek sit daar in stilte in die motor, en probeer my huidige situasie in oënskou neem, gegewe ons nadenke oor die betekenis van “ja” en “nee”. Wat lei alles daartoe dat ’n mens jouself op ’n goeie dag in ’n situasie bevind waar jy uit een dag uit val en binne-in die volgende een inval, sonder begrip van tyd en struktuur en horisonne, omdat jy by twee dinge op jou lys van sewe uitkom, ’n nuwe lys die volgende dag begin en totaal en al beheer verloor het oor jou e-pos, jou oggende en aande – jou tyd?

Toe ek ’n kelner was vir twee jaar na matriek om geld te spaar vir verblyf vir my eerste paar jaar op universiteit, het ons ’n uitdrukking gehad vir wat met kelners gebeur wanneer die restaurant so besig raak en soveel groepe mense aan jou toegekende tafels tegelyk gaan sit het – en dit was dat jy “spin”. Dit is dan wanneer bestellings en ’n vinnige versoek vir nog water of ’n ekstra mes/tamatiesous of ’n tweede koppie koffie agterweë bly omdat jy net al die mense sien wat aanhoudend inkom en letterlik net op die eerste volgende taak wat voorval, kan fokus. Die ander take wat op die lys was, bly agterweë en val deur die krake. Almal se belange is uiteraard belangrik binne die konteks en onmiddellike ruimte (bestek) van hul bestaan, so jy kan nie kies nie. Die kuns van prioritisering raak lewensbelangrik, en selfs dan val iets deur die krake, en jou skuldgevoel is ’n konstante metgesel – en so ook ontevrede mense. Nadat ek vir twee jaar in ’n baie besige koffiewinkel volgelaaide skinkborde tydens my “spin”-tye by trappe op en af gedra het, het ek ’n knop in een spier in my linkerskouer ontwikkel wat nooit weer weggegaan het nie. Wanneer ek nou vir masserings of na ’n fisioterapeut vir algemene behandelings gaan, merk hulle vinnig die

knop op en vra hoe lank dit daar is – en my antwoord: meer as 20 jaar. En as my spanning toeneem en my skedule oplaai, dan kom die brandpyn maar net weer terug, so asof vir die eerste keer. Is dit 'n merkteken van 'n mens se vrywillige keuse of jou keuse ter wille van omstandighede?

In die stilte daar in die motor daardie middag kontempleer ek toe wat dit beteken om nou – in hierdie tyd – “ja” en “nee” te sê. Dikwels in my lewe het ek al gehoor, nadat ek 'n taak vinnig en goed afgehandel het, “jy is 'n staatmaker”, of “jy is 'n ster”, en dit het my altyd goed laat voel omdat ek besonder nougeset is, en omdat dit 'n bevestiging van my Godgegewe talente en 'n blye erkenning van my akademiese prestasies is.

Ongelukkig het ek mettertyd ook die ervaring gehad dat die “kompliment” dat jy 'n “ster” is, 'n skadukant het en dat 'n “staatmaker” – veral 'n vrou – op kort kennisgewing allerlei dinge gevra word, en take toegeken word, op 'n Sondagaand gebel vir 'n stuk onbenullige inligting, omdat jy weet sy sal dit taamlik blitsvinnig en volledig vir jou gee, of doen, of stuur. Hoe moet ek dit beskryf sodat daar nie vir my gesê word dat ek oorsensitief of emosioneel is en dat ek nie 'n kompliment kan aanvaar nie? Miskien kom dit daarop neer dat die een aan wie die werk as “staatmaker” en “ster” toegeken word en wat aanhoudend genader word, se kwaliteit nie misgekyk word nie en erken word (positief), maar dat dit algaande 'n stuk manipulasie kan impliseer en ook 'n stuk luiheid en *entitlement* aan die kant van die een wat die opdrag/taak/versoek maak (negatief). Ek wonder altyd wat beïnvloed die byna instinktiewe reaksie om vir 'n spesifieke persoon te vra om “gou-gou” iets te doen.

Om die hele tyd waaksaam te wees sodat jy nie misbruik of *patronise* word nie, is taamlik uitputtend. En alhoewel 'n mens altyd 'n kompliment en erkenning van talent behoort te kan erken en waardeer, moet 'n mens egter wakker genoeg wees, sodat jy nie die hele tyd “ja” sê wanneer jy eintlik moes begin het om “nee” te sê nie. Binne die aaklige statistieke van geslagsgebaseerde geweld, word vroue (en ook mans) se “nee” dikwels nie aanvaar nie, omdat die aaklige oortuiging

binne hierdie geweld-psigologie bestaan dat 'n “nee” ’n poging is om te manipuleer vir ’n beter uitkoms, en derhalwe is ’n “nee” eintlik maar ’n “ja”.

Dan kom ons by die vrees wat ons elkeen ook maar koester: dat om “nee” te sê binne ’n werkskonteks beteken dat jy vir jouself “deure toemaak” of dat jy miskien ondankbaar is, of – as ons eerlik is, is dit miskien die vrees wat die donkerste by ons woed – dat ons “nee” sal aandui dat ons nie in staat is om die ekstra werk te kan doen nie, of die ekstra verantwoordelikheid te kan dra nie, of dat dit vir jou werkgever of departementshoof ’n boodskap uitstuur dat jy nie bereid is om die “ekstra myl” te loop nie. En alhoewel iemand wat die “ekstra myl” loop ’n gesogte werknemer is en hoog op prys gestel word, kan dit blitsvinnig in manipulasie en ’n subtile magspel ontaard. Hiermee saam leef almal binne ons gebroke menslike werklikheid met die realiteit saam dat ons te alle tye meeding om beperkte goedere, en uiteraard sal sekere werkgewers hierdie kompetisie-mentaliteit uitbuit en selfs aanmoedig.

Die saak het ’n ander kant: dat jy werk uit iemand se hande uitneem omdat jy namens hulle besluit dat hulle te besig is, of dit nie kan hanteer nie, of omdat jy hulle wil “spaar”. Dit is doodeenvoudig ongeskik en mens-onterend, en dit word dikwels so subtiel gedoen, en so word sommige mense by voorbaat bepaalde geleenthede ontnem. Die goue reël is om *met* mense te praat en nie oor hulle nie en beslis nie *namens* hulle nie. Dit is ’n fyn lyn van onderskeidingsvermoë, ten opsigte van mekaar en van jouself. En dit is ’n voortdurende keuse om doelbewus jou onderskeidingsvermoë te toets, en te oefen. Om hard te werk, is prysenswaardig en in sommige omstandighede vir lang tye noodsaaklik – en dit bied tevredenheid en trots en genoegdoening. Maar beide die uitbuiting van ’n goeie werketiek en selfoorlading in die naam van ’n goeie werketiek, is iets waarvoor ons besonder waaksaam behoort te wees – veral te midde van ons voortslepende veranderende werklikheid waarin vergaderings en werkswinkels en simposiums en toerusting “gou-gou” in die aand of oor ’n naweek moet plaasvind, waarin werkgewers vir hul werknemers buite werkstyd en oor

naweke *work-related* WhatsApp-boodskappe stuur, en waarin ons onself dan mettertyd in 'n *always on*-kultuur bevind.

As iemand vir jou sê “pas jousef op” of “kyk mooi na jousef”, maar hul gedrag teenoor jou spreek van die teendeel of lei tot 'n teenoorgestelde uitkoms, wat bly dan vir jou oor? Miskien is dit om te leer en te oefen om “nee” te sê. En miskien nog belangriker as dit: Ons moet leer om daardie “nee” te respekteer.

(Hierdie teks is 'n persoonlike meningstuk. Die standpunte in die teks is nie noodwendig die beleid of standpunte van die NHKA nie.)

<https://nhka.org/om-nee-te-se-en-nee-te-respekteer/>

Gemeentenieuws

Zondag 28 november 2021 was er een bijzondere dienst in onze gemeente. Het was Eerste Advent en een doopdienst en wij herdachten alsnog Eeuwigheidszondag.

Baby Theo werd gedoopt: een achter kleinkind van Martina Letterie. Nog meer bijzonder: Theo en zijn ouders en overgrootouders wonen allemaal in Noorwegen en waren in Zuid Afrika op bezoek bij Martina. Oma Belinda Letterie wilde graag haar kleinkind in de Maranatha kerk laten dopen en zo is het gebeurt. Aan het begin van de dienst staken wij het Eerste Advent kaars aan. Na het dopen had Yolanda een meesterlijke preek geweven, u kunt de opsomming teruglezen op Facebook.

Toen gingen wij over op het herinneren van het afsterven van onze geliefden, in het afgelopen kerkelijk jaar of hoe lang geleden ook:

- Mike Knoester, overleden op 1 december 2020
- Hanja Kettner, overleden op 15 mei 2021

Op woensdag 1 december viert onze Yolanda een bijzondere verjaardag: haar 65ste verjaardag.

Voor de Universiteit van Pretoria en de NHK betekent het dat zij officieel op pensioen gaat eind December. In de praktijk mag zij op de universiteit nog 23 doctorale studenten begeleiden naar het behalen van een doctorale graad, en dat kan nog 4 jaar duren.

Volgens de regels van NHK heeft onze kerk heeft al een aantal jaren een deeltijdse standplaats en mogen wij Yolanda een contract bieden

om voor ons te preken. Dat zal ook zo blijven met haar nieuwe status van emeriti.

Veel succes en plezier Yolanda met deze nieuwe tijd in jou leven!

Van de Diaconie

Ons project voor 2021 ter ondersteuning van behoeftige inwoners van Parksorg loopt nu ten einde. We bedanken u hartelijk voor alle bijdragen en zorg die we mochten ontvangen en doorgeven aan Parksorg.

Van het Bestuur van Parksorg hebben we ook de volgende bedankje ontvangen (verkorte weergaven):

“The loyal donations received from the members of the Dutch speaking congregation helps to ease our Nursing Centre’s many obligations to ensure the comfort, dignity and wellness of our less privileged frail care residents. Bless you for the kindness you have shown towards Park Care and its frail delicate community – it means so much!”

Wij wensen u een gelukkig en gezond 2022 toe, en sluit af met de volgende anonieme quote:

*“Voor heel bijzondere mensen
dit bericht met fijne wensen
Een goede gezondheid
En bergen van geluk
Voorzien van veel gezelligheid
Een heel jaar aan een stuk”*

Joke De Jong

Namens de Diaconie

Hoe kan ik licht leven, terwijl de wereld in brand staat?

Annemarie zoekt naar een manier om licht te kunnen leven, terwijl er zoveel in het leven is dat ons uit balans brengt. Hoe draag je verantwoordelijkheid, zonder dat de ellende van de wereld je afstompt of lamslaat?

Licht leven. Ik wil het graag. Maar ja. Doe dat maar eens, terwijl er ook een nieuw alarmerend IPPC klimaatrapport verschijnt. En de meest

schrijnende berichten binnenkomen over radeloze Afghaanse vluchtelingen die zelfs op vliegtuigen klimmen om het verschrikkelijke regime in hun land te ontvluchten. Of de toenemende polarisatie die ik ook in eigen kring signaleer, waardoor steeds meer onderwerpen onbespreekbaar worden; omdat je dan automatisch in het ene of andere kamp wordt geplaatst.

Dit alles raakt me, brengt me uit balans, en geeft me een machteloos gevoel. Licht leven... tja, kan dat wel, in een wereld die in brand staat? Kun je voluit leven in een wereld die prachtig en tegelijkertijd verschrikkelijk is? Hoe doe je dat, zonder je kop in het zand te steken, of overweldigd te raken, of cynisch te worden?

Rauwe werkelijkheid

Want het kan natuurlijk heel makkelijk zijn hè? Om je niks aan het trekken van het wereldleed en gewoon heel hard te genieten op je bevoorrechte vierkante kilometer. Maar voor mij is zo'n schijnwerkelijkheid geen optie. Maar die andere kant dan? De kant waarin je niet weggijkt, maar je de rauwe werkelijkheid en het leed en onrecht in de wereld in de ogen durft te kijken? Hoe trek ik dat, zonder te bezwijken onder deze last? Hoe kan ik blijven kijken, zonder cynisch, of afgestompt te raken?

'Thick skin, tender heart'. Ik las de uitspraak in een post op Instagram van Jeff Chu (@byjeffchu). Hij schrijft daarbij (vrij vertaald): 'Je wilt nooit zo verharden dat je je tedere hart verliest. Het deel van je dat pijn ervaart en verwerkt, dat compassie en liefde voelt. Soms moet je jezelf eraan herinneren dat het niet oké is om een soort Teflonpan te worden. Soms moet je jezelf eraan herinneren om mens te blijven, wat wil zeggen: je moet je herinneren dat God je een hart gaf met een reden - een hart dat niet ondoordringbaar of ongevoelig is voor allerlei soorten van provocatie....'

Ik zoek een middenweg. Eentje waarin ik leef met de realiteit van de gebrokenheid, het onrecht, en de oneerlijkheid, maar waarin ik tegelijkertijd ontdek waar mijn verantwoordelijkheid ligt, en waar die ophoudt. En dat laatste is niet onbelangrijk, wil je niet ten onder gaan.

En draait verantwoordelijkheid niet om de vraag: wat is mijn antwoord op de vragen waarmee ik geconfronteerd word?

Draait verantwoordelijkheid niet om de vraag: wat is mijn antwoord op de vragen waarmee ik geconfronteerd word?

Levenslust te midden van het leed

Iemand die mij hierin sterk inspireert, en van wie ik onlangs haar beroemde dagboek las, is Etty Hillesum. Zij leefde in een wereld (1942-1943) waarin de een na de andere (joodse) vriend(in) werd opgepakt en vermoord, en met de groeiende dreiging over haar eigen lot. Desondanks kwam zij toch altijd weer tot de conclusie dat het leven zoals ze zelf zei: 'zinrijk' was, schitterend zelfs. Dat werd haar ook weleens verweten, dat zij nog zo 'positief' in het leven kon staan, terwijl de wereld in brand stond. Een paar maanden voor haar dood schrijft ze dit hierover in haar dagboek, op 11 augustus 1943: 'Mensen zeggen weleens: 'Jij maakt ook overal het beste van.' Ik vind dit zo'n flauwhartige uitdrukking. Het is overal helemaal goed. En tegelijk is het overal helemaal slecht. Die twee houden elkaar in evenwicht, overal, altijd. Ik heb nooit het gevoel dat ik ergens het beste van maken moet, alles is altijd helemaal goed zoals het is. Iedere situatie, hoe ellendig ook, is iets absoluuts en houdt het goede en slechte in zich besloten.' Deze woorden bezitten zo'n diepte, dat je ze alleen maar zachtjes kunt herlezen, en elk woord weegt op je tong. Wat was haar sleutel? Hoe vond zij die 'derde weg' om te leven met zoveel levenslust, te midden van al het leed en de angst? Ook daarover schreef ze in haar dagboek: 'Men moet weer zo eenvoudig en waardeloos worden als het koren, dat groeit, of de regen die valt. Men moet alleen maar *zijn*.' (9 juli 1942), of op 10 juli: 'Het gaat er in laatste instantie om, hoe men het lijden, dat toch essentieel aan dit leven is, draagt en verdraagt en verwerkt en dat men een stukje van z'n ziel ongeschonden bewaren kan door alles heen.' Want, schrijft ze op 14 juli 1942, 'men gaat te ver in zijn angsten voor dat ongelukkige lichaam. En de geest, die vergeten geest, verschrompelt ergens in een hoekje.... De westerling aanvaardt het lijden niet als behorend bij dit leven. En daarom kan hij nooit positieve krachten putten uit het lijden.'

Als ik Etty goed begrijp, gaat het om het totaalpakketje te aanvaarden wat het leven is: prachtig en afschuwelijk. Om je lot en je eigen leven niet te belangrijk te gaan vinden, maar op juiste waarde te schatten, en om bovenal je geest te bewaren - omdat dat je uiteindelijk mens maakt en houdt, zelfs onder de meest afschuwelijke omstandigheden.

Prachtig én moeilijk

Het resoneert in mijn hart. Want is het niet zo dat al het prachtige in mijn leven, ook al het duister in zich draagt? Zoals het feit dat ik intens veel van mijn man en kinderen houdt, als keerzijde heeft dat ik angst voel om ze te verliezen? Liefde en angst, schoonheid en pijn. Het één is niet los verkrijgbaar van het ander.

Kate C. Bowler, een Canadese professor aan de Duke University en auteur, wenst haar volgers op sociale media altijd een: Beautiful terrible day, toe. Ze legde eens uit waarom ze altijd eindigde met die toch wel wonderlijke groet. Haar inspiratie hiervoor had ze van Frederick Buechenr, pastor en schrijver, die ooit zei: 'Hier is de wereld. Prachtige en verschrikkelijke dingen zullen gebeuren. Wees niet bang.' Het leven is prachtig en ontzettend moeilijk tegelijkertijd, ervaart ook Kate, die ongeneeslijk ziek is. Door dat te aanvaarden, omarm je het wijde spectrum dat het leven is. Geweldig en verschrikkelijk. Het is allebei even waar. Dus concludeert ze: 'Keep your eyes open, and your heart soft.' Misschien is dat wel het recept voor de middenweg die ik zoek, even mooi als ingewikkeld: mijn ogen openhouden en mijn hart zacht.

<https://lazarus.eo.nl/blogs/hoe-kan-ik-licht-leven-terwijl-de-wereld-in-brand-staat>

Recept voor een bijzonder kerstdiner

We moeten even opwarmen, mijn kleindochter en ik. Moe maar voldaan ploffen we neer bij de haard met een beker warme chocolademelk. We hebben zojuist een stevige wandeling gemaakt. Het was ijzig koud buiten, maar toch wilden we deze kans benutten. Zo vaak gebeurt het niet dat er zo'n pak sneeuw valt.

'Oma,' hoor ik het stemmetje van mijn kleindochter, 'u houdt toch ook heel veel van sneeuw?'

Ik kijk uit het raam en zie dat uit de loodgrijze lucht nog steeds sneeuwvlokken dwarrelen. Ik zuig het beeld in me op: De straat is vol leven. De lantarenpalen zijn nog net niet aangesprongen en het lijkt wel of de sneeuw alle kinderen voor het donker nog de straat op jaagt. Mensen haasten zich naar de winkels voor de laatste boodschappen voor hun luxe kerstdiners. Zij lijken het veel te druk te hebben om de sneeuw op te merken.

'Ja, meisje', bevestig ik, 'oma houdt heel veel van sneeuw en vooral met Kerst. Dan moet ik altijd denken aan mijn allereerste, witte Kerst...'

'Maartje, Maartje!' De stem van mijn jongere zusje maakt me wakker. Geërgerd trek ik de warme dekens over mijn oren, totdat het tot me doordringt hoe opgewekt ze klinkt. Ik weet het al weer, het is Kerst. Maar Geertje roept heel enthousiast: 'Er is sneeuw gevallen!' Dat laat ik me geen tweede keer zeggen; voor sneeuw spring ik meteen mijn bed uit. Geertje heeft gelijk, het is prachtig buiten. Geertje is al aangekleed en ik hijs me ook snel in mijn warme kleren.

Onze wangen zijn roodgekleurd en onze handen tintelen als we klaar zijn met het bouwen van een reusachtige sneeuwpop. Moeder heeft speciaal voor het kerstmenu wat winterpeen achter de hand gehouden. Nu komt ze ons er eentje brengen. 'Zo'n mooie sneeuwpop verdient een mooie neus,' lacht ze vrolijk. Het is al vier jaar lang oorlog en er is niet veel eten meer. Zelfs op onze boerderij wordt het voedsel nu schaars. Er komen steeds vaker mensen van heinden en ver om bij ons eten te halen.

Vader en moeder proberen zoveel mogelijk de helpende hand te bieden, want zij vinden dat we moeten delen van onze rijkdom. Dat vind ik wel een beetje vreemd, we zijn immers helemaal niet rijk. Toch snap ik best dat we elkaar nu moeten helpen. Daarom twijfel ik nog wat over die peen. Maar mama knikt me toe, ze begrijpt wel waarom ik twijfel, maar het mag echt. Eén winterpeen voor de sneeuwpop. Omdat het feest is vandaag.

Met z'n vieren genieten we van ons kerstdiner: hutspot met een klein stukje spek. Ik kan me niet herinneren dat iets me ooit zo goed heeft gesmaakt. Na het eten loop ik naar het raam en schuif voorzichtig een

klein stukje van het verduisteringsgordijn opzij. Ik wil nog even een glimp van onze sneeuwpop opvangen. Ik zie zijn vage silhouet in het maanlicht en ik voel me warm worden van trots.

Als Geertje en ik de volgende dag verwoede pogingen doen om het erf sneeuwvrij te krijgen, zien we twee mensen naderen. Moeder heeft hen ook al gezien en komt naar buiten. Ze nodigt hen uit in onze warme keuken. Het zijn een vader en zijn zoontje. Met open mond luisteren we naar hun verhaal. Ze komen uit het Westen en zijn al dagen onderweg op zoek naar eten voor hun gezin. Er is in de grote steden bijna niets meer te krijgen, vertellen ze.

Moeder maakt de logeerkamer in orde. De twee gasten blijven vannacht slapen; vooral zoon Kees is te uitgeput om de lange tocht naar huis meteen weer te hervatten.

Die tweede kerstavond eten we weer hutspot, nu met z'n zessen. De gasten vallen op het kerstmaal aan en verzuchten: 'Dit is echt het allerbeste kerstdiner wat we ooit hebben gegeten'.

Na een goede nachtrust en met een gevulde maag, vertrekken de twee. Thuis wachten een vrouw en nog drie kinderen op hen. Ze krijgen eten mee voor thuis. Het is niet genoeg, beseft vader, maar er is niet meer. Ik loop een klein stukje met hen op. Dan ziet Kees de sneeuwpop. Hij is er verrukt van.

'Heb jij die gemaakt?' vraagt hij, 'hij is prachtig, ik heb nog nooit zo'n mooie gezien.'

Ik knik trots. Dan nemen we afscheid van elkaar.

Verdrietig kijk ik hen na, wat heb ik met hen te doen. Pas als ik hen bijna niet meer kan zien, draai ik me om. Ik kijk recht in het gezicht van de sneeuwpop. Wat staart hij mij opeens verwijtend aan. Gemeen bijna. Zijn zwarte kraalogen loensen en zijn steentjesmond trekt een scheve grijns. Maar dat hij zo boosaardig kijkt, komt vooral door zijn neus, weet ik ineens: de grote, knaloranje peen.

In een flits trek ik de peen uit de sneeuwpop en begin te rennen. Ik ren zo hard ik kan en roep hard: 'Kees, wacht!'

Als ik hen eindelijk ingehaald heb, duw ik Kees de peen in zijn hand en ren zonder wat te zeggen terug naar huis, naar de sneeuwpop. Hij ziet

er raar uit met dat gapende, zwarte gat in zijn gezicht. Raar, maar hij kijkt niet meer gemeen of verwijtend.

Als Geertje hoort wat er aan de hand is, moeten we heel hard lachen om die rare sneeuwman, zo hard dat er tranen over onze wangen biggelen.

Mijn kleindochter slaakt een diepe zucht.

Ik glimlach om de herinnering. En vader en moeder? Ach, wat waren ze trots op ons. En wat ben ik trots op hen, nog steeds. Niet geld en bezit waren hun rijkdom, maar gastvrijheid en vriendelijkheid. Ze deelden er royaal van uit. Maar dat zal ik haar later wel vertellen, mijn kleindochter van vijf.

Ik sta op. 'Ik ga naar de keuken. Vanavond komen immers jouw papa en mama eten. En ook tante Geertje.'

Voor de ingrediënten van mijn kerstrecept hoef ik gelukkig niet naar de drukke winkels om boodschappen te doen of uren in de keuken te staan, denk ik, terwijl ik de aardappelen schil. Daardoor heb ik mijn dag aan veel waardevoller zaken kunnen besteden. Toch staat mijn gasten vanavond een bijzonder kerstdiner te wachten. Een diner naar een zeventig jaar oud recept.

Ik heb er geen receptenboek voor nodig, ik ken het uit mijn hoofd. Het staat voor altijd in mijn geheugen gegrift.

Ik pink een traantje weg. Dat heb je, met uien...

<https://www.knipoog.nu/recept-voor-een-bijzonder-kerstdiner/>

The Meaning of Christmas Symbols

Candy Canes, Wreaths, Christmas Trees, and More

Have you ever wondered why people hang tinsel on Christmas trees, or how candy canes became synonymous with the winter holiday? While these holiday decorations may seem arbitrary, most of these traditional decorations have a special meaning.

Stars

The Christmas star symbolizes the star of Bethlehem, which according to the Biblical story, guided the three kings, or wise men, to the baby Jesus. The star is also the heavenly sign of a prophecy fulfilled long ago and the shining hope for humanity.

Candles

A candle, a mirror of starlight, is also a symbol representing the star of Bethlehem. Before electric Christmas tree lights were invented, families would use candles to light up the tree. Also, during this season, two other holidays share the significance of candles and light: Hanukkah, the Festival of Lights, in Judaism; and Kwanzaa, a unity celebration of people displaced during the African diaspora, where one candle of the kinara candle holder is lit over seven nights.

Gifts With a Bow

The men who brought their gifts to honour the birth of Jesus inspired the concept of giving gifts during the holiday. According to the Christian Bible's New Testament, Melchior, Balthazar, and Gaspar brought gifts of gold, incense, and myrrh to the newborn baby Jesus. A ribbon is tied around a gift to represent how people should all be tied together in bonds of unity and goodwill during the holiday season.

Red and Green Colours

The colour red is used at Christmas to represent the blood of Jesus when he died on the cross. It's also reflected in the colour of holly berries, which also had pagan symbolism during the winter solstice celebrations in ancient Rome.

The colour green signifies everlasting light and life. Romans decorated their houses with evergreen branches during the New Year, and the fir tree symbolized life during the winter. There is also a legend that says that when Jesus was born in the dead of winter, all the trees around the world shook off the snow to reveal new shoots of green.

Bells

Bells are rung during Christmas to proclaim the arrival of the season and to announce the birth of Jesus. The ringing of bells can also be traced back to pagan winter celebrations used to drive out evil spirits.

Candy Canes

This treat represents the shape of a shepherd's crook. Jesus, often referred to as the Good Shepherd, was born on Christmas. His birth was God's way to bring lost lambs back to the fold. The red stripe represents blood, Christ's sacrifice, and the white stands for his purity.

Wreaths

The wreath is a circular, never-ending symbol of eternal love and rebirth. Holly also stands for immortality and cedar for strength. Today, the wreath symbolizes generosity, giving, and the gathering of family.

Mistletoe

Mistletoe is a parasitic plant, meaning it lives on the tree that it is attached to and, without it, the mistletoe would die. The plant has long been a symbol of love, and some believe that the Druids used mistletoe as a cure-all or some stories claim that it could promote fertility.

Tinsel and the Christmas Spider

If you have ever noticed a spider decoration on someone's tree, you might have thought that they had odd taste. This tradition comes from the Eastern European tale of the Christmas spider, which led to the reason for tinsel at Christmas.

A modern-day version of the story is that a woman immaculately cleaned her house for Christmas. The house spiders were swept to the farthest reaches. The spiders learned there was a beautiful Christmas tree in the room and wanted a closer look. They saw it, loved it so much, danced all over it, and left their webs behind. Depending on the version, baby Jesus, Father Christmas, or Santa Claus then saw the beautiful webs and miraculously transformed them into silver and gold tinsel so the woman who worked hard to clean her house would not be dismayed. In honour of that tale, people hang tinsel on their Christmas trees. It has also become a custom to include a spider among the decorations.

<https://www.thespruce.com/legends-explaining-the-christmas-symbols-1254302>

Fred schreef al honderden coronagedichten: 'De beste staan binnen 3 minuten op papier'

Het begon met één gedichtje over corona en toen beloofde hij 'per ongeluk' er elke dag eentje te schrijven. Fred Eggink (68) heeft inmiddels al bijna 200 coronagedichten op zijn naam staan. Diederik Gommers nam de eerste bundel in ontvangst.

"Met dit gedicht begon het", zegt Fred Eggink als hij naar een zwarte plaquette loopt, die middenin Buren aan een muur hangt. Op een donkere avond in maart 2020 rolde het gedicht 'Bloesemland' spontaan uit de pen. "We waren net in die vreemde wereld beland, waarin we nergens heen konden. Alles was nieuw en anders."

In 3 minuten

Op Facebook bleek de animo voor Egginks gedichten groot. "Toen heb ik me per ongeluk laten ontvallen er elke dag eentje te schrijven. Nou, dat heb ik geweten", lacht de gepensioneerde leraar en journalist. Al doende leerde hij. De beste gedichten staan in gemiddeld drie minuten op papier. "De gedichten die het moeizaamst gaan, kan ik het beste weggooien. Dat wordt niks."

Zijn inspiratie doet hij vaak op als hij naar het nieuws luistert in de auto. Aanvankelijk was Eggink bang na de eerste coronagolf in herhaling te vallen. Bij de start van de tweede golf werd het hem snel duidelijk dat die angst ongegrond was. "Er gebeurt weer zoveel gek. Zojuist hoorde ik iets over mensen die naar Oss zijn gegaan omdat ze wilden helpen met het verspreiden van het vaccin! Een hele domme actie natuurlijk, maar dan denk ik wel: hee, dat is een gedichtje."

Goede doel en stadsdichter

De eerste honderd gedichten zijn inmiddels gebundeld onder de titel 'Niet aanraken alsjeblieft' en werden in september 2020 in ontvangst genomen door ic-arts Diederik Gommers. "Hele leuke man. Hij verliet er een overleg met Ernst Kuipers iets eerder voor!", vertelt Eggink.

Over een paar weken komt de tweede bundeling uit. Of Gommers dan weer tijd heeft denkt Eggink niet. "Ik breng het naar hem toe." Egginks coronagedichten leveren hem geen windeieren op. Hij verzamelde al 5000 euro voor goede doelen in en mag zich sinds 1 januari de stadsdichter van Buren noemen.

Snelste gedicht

De snelste pennenvrucht was een gedicht over een vrouw, die in de supermarkt boos werd dat er geen koopzegels meer waren door corona. Binnen een minuut stond het op papier:

Zegels

*De vrouw die ontplofte, dit was ongehoord
Geen zegels bij de kassa, ze werd bijkans gestoord
Dat de wereld op slot zit, dat mag dan wel zijn
maar geen koopzegels meer, dat geeft echt chagrijn
Zo'n vrouw wens je 'n kaart, met oudjaar en wat regels:
een gelukkig nieuwjaar, veel heil en zegels*

Knuffeldag

Het succes wijt de dichter zelf aan het feit dat in het allereerste begin mensen thuis zaten en niet veel te doen hadden. "Lezers lieten me weten er 's avonds op de nieuwste te zitten wachten of juist 's ochtends in bed het elkaar voor te lezen." Dat het veel mensen steun en troost geeft, doet Eggink veel.

Hij had nooit verwacht in 2021 nog steeds gedichten te maken over corona. "Vorig jaar juni maakte ik een gedicht waarin de regering vroeg om 1 september 2020 tot nationale knuffeldag uit te roepen. Nou, dat kan ik dit jaar weer doen!"

<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/fred-schreef-al-honderden-coronagedichten-de-beste-staan-binnen-3-minuten-op-papier/>

Er komt een einde aan het verhaal

Natuurlijk komt er een einde aan ons verhaal, hopelijk nog lang niet, maar toch. Eindigheid is nodig, anders zouden we gek worden. Het heelal is al vrij ingewikkeld om je voor te stellen en daar heb je verder niks mee te maken – die oneindigheid is niet van directe relevantie op je leven en kennis daarvan is alleen via anderen, via filmpjes, lezingen, uitleg te verkrijgen. Maar als er aan ons leven geen einde zou komen... Kijk, ik hoop het dus vooralsnog nog lang niet, maar eindigheid is part of the deal.

Soms hoop je dat sommige dingen wat sneller dan andere aan hun einde komen. Het begint te sneeuwen, begreep ik, in het Poolse oerbos. Duizenden mensen die daar nog vastzitten, verdwaald zijn, en zo vrezend velen, het leven laten. Kan aan het plannetje van Loekasjenko en aan de hardheid van Polen misschien vroegtijdig een einde komen? En Jemen. En ellende van de impact van de toelagenaffaire – en misschien gewoon Covid, want het gaat allemaal niet voor de wind.

In vroeger tijden, in Bijbelse verhalen, zette de Eeuwige zelf soms een punt achter een koning. Dan was het einde verhaal. Zoals de Babylonische Belsassar, die de tempel had verwoest en alle geheiligde voorwerpen had buitgemaakt. De man denkt echt dat de wereld van hem is en dan is er een feest met alles en iedereen, de wijn vloeit rijkelijk en hij roept om de spullen die hij buitgemaakt heeft uit de tempel van Jeruzalem:

Men bracht dus het gouden en zilveren vaatwerk dat uit de tempel van Jeruzalem

was weggehaald, en de koning, zijn rijksgroten, zijn vrouwen en bijvrouwen dronken eruit.

En bij het drinken van de wijn loofden ze de goden van goud en zilver, van brons, ijzer, hout en steen.

Terwijl ze dat deden, verschenen er vingers van een mensenhand en die schreven iets op de gepleisterde muur van het koninklijk paleis juist tegenover de lucht er. De koning zag de schrijvende hand; hij verschoot van kleur en raakte in verwarring, zijn heupgewrichten verslaptten en zijn knieën stieten tegen elkaar.

Het gebeurt wel vaker, dat de Eeuwige rustig laat gebeuren dat zijn naam en de dingen die aan hem gewijd zijn, ontheiligd worden. Tempel verwoest, ark buitgemaakt. Maar als het stof daarvan dan is neergedaald en de God naar de vergeetboekjes van de verloren goden is weggepromoveerd – dan komt er opeens weer iets tevoorschijn. Dit keer een hand die Hebreeuws schrijft op de muur en zegt: gewogen, gewogen en te licht bevonden. Daniël komt dat dan uitleggen en zegt: einde van je rijk, einde verhaal.

Ik vraag me vandaag de dag nog af of ik dit geloof. We hebben allemaal de ontwikkelingen en het sadisme, de vernietigingsdrang en de moordzucht van Assad gezien in Syrië. Langzaam maar veroverde hij het hele land en dat is nu de status quo. Hij doet dat dan niet alleen, maar mocht zijn regime niet al eens gewogen zijn en te licht bevonden? En zo zijn er nog zovelen. Is de stem van Oeigoeren in China dan niet gehoord? Uit de concentratie- en heropvoedingskampen? Waar is dan die vinger nu dan?

En dan zegt de progressief: het is aan ons. Ik weet dat ik dat ook vaak – misschien te vaak – gezegd heb. Maar hoe dan, wie ziet hier progressie 'van ons'. En de conservatief zegt: hopen, bidden, wachten – de wereld gaat voorbij. Maar het is niet de bedoeling dat de wereld voorbijgaat, die is Goddelijk goed gegeven, het is de bedoeling dat zij voorbijgaan.

Ik kom er niet per se uit hoor. Er is vast iets progressiefs en conservatiefs dat ons kan helpen. In elk geval de hoop dat er soms – als het uit de hand loopt (en dan niet alleen bij het gebruik van bepaald zilver en goud) – er een Eeuwige ingrijpt. Er ergens iets struikelt. En er loopt voldoende uit de hand her en der dat zo'n ingrijpen rechtvaardigt. Laat dit dan vanochtend mijn Psalm maar zijn, aan de God van Daniël – wanneer is er het einde verhaal aan dergelijk onrecht. En leer ons leven in deze schoonheid en chaos met opgeheven hoofd, een bloedend hart en liefde. Veel liefde.

Geschreven door Rikko Voorberg

<https://lazarus.eo.nl/blogs/lazarus-staat-op-woensdag-24-november>

Dienstrooster december 2021 / januari 2022			
	zondag 5 dec Koffiedrinken	zondag 12 dec	zondag 19 dec
1	Ferry vd Kuil	Hilde Herholdt	Eddie de Jong
Bloemen	Ellen vd Kuil	Peggy Mijne	Joke de Jong
Koffie	Priscilla Ndlovu		
	zaterdag 25 dec	zondag 9 jan Koffiedrinken	zondag 16 jan
1	Emmy Reinten	Ferry vd Kuil	Frouk Smal
Bloemen	Emmy Reinten	Ellen vd Kuil	Ina Pol
Koffie		Priscilla Ndlovu	
	zondag 23 jan	zondag 30 jan	
1	Hilde Herholdt	Eddie de Jong	
Bloemen	Peggy Mijne	Joke de Jong	

Agenda december 2021 / januari 2022		
zondag 5 december 2de Advent	10h00	Eredienst Ds. Y Dreyer Koffiedrinken Pakjes voor Parksorg
zondag 12 december 3de Advent	10h00	Eredienst Ds. Y Dreyer
zondag 19 december 4de Advent	10h00	Eredienst Ds. Y Dreyer
zaterdag 25 december Kerstfeest	10h00	Eredienst Ds. Y Dreyer
zondag 9 januari	10h00	Eredienst gastpredikant
zondag 16 januari	10h00	Eredienst Ds. Y Dreyer
zondag 23 januari	10h00	Eredienst Ds. Y Dreyer
zondag 30 januari	10h00	Eredienst Ds. Y Dreyer

GEEN Erediensten:

- *zondag 26 december 2021*
- *zondag 2 januari 2022*

Verjaardagen december 2021 / januari 2022		
woensdag 1 dec	Yolanda Dreyer	082 893 2104
vrijdag 10 dec	Braydon Groenewald	
zaterdag 11 dec	Paul Reinten	083 377 7277
dinsdag 21 dec	Jakkie Knoester	
woensdag 29 dec	Ernest de Jong	082 455 1803
zondag 2 jan	Ferry van der Kuil	082 336 1035
woensdag 5 jan	Martina Letterie	079 987 3919
zaterdag 8 jan	Wikus Kruger	082 336 9603
zondag 9 jan	Janny van den Eijkel	072 197 0077
dinsdag 18 jan	Ina Pol	082 561 1623
donderdag 20 jan	Ellzey Groenewald	

MARANATHA KERK	
Webadres	http://www.nlgemeente.co.za
Facebook	http://tinyurl.com/FBMaranatha
Straatadres	Sherborneweg 3, PARKTOWN
Postadres	Nederlandssprekende Gemeente Postbus 84552 GREENSIDE 2034
Predikante	Ds Yolanda Dreyer 012 348 9850 / 082 893 2104 yolanda.dreyer@up.ac.za
Kerkkantoor Dinsdag ochtend 09h00 – 13h00	Joke de Jong 072 443 3535 nlgemeente@mweb.co.za
Bank Details	Beneficiary: Ned. Hervormde Kerk Nedbank Current Account 1979 316872 Branch: Nedbank Fox Street, Code 190805 Code 198765 for online payments
Scriba Redactrice Mare	Ellen van der Kuil 011 478 1082 / 083 626 3272 evdkuil@gmail.com
Kassier	Marco van Wieringen 011 442 9696 marcovw@mweb.co.za
Koster	Ferry van der Kuil 011 478 1082 estruct@iafrica.com
Organist	Johan van Staden 082 928 5874 jvstaden@webmail.co.za